

Išeiwii Drangas

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L.R.K. DARBININKŲ SAJUNGOS

No.33 (279, metai VI)

9 RUGPJUČIO 1919 m.

Atskiras ekz. 2 pensu.

Pamaldos Bus

10 rugpj. BURNBANK ir CRAIGNEUK.
17 rugpj. MOSSSEND.

SUSIRINKIMAI.

Coatbridge ir Cornbroe lietuviai! 10 rugpjūčio, nedėlio ant 5 valandos po pietų bus visu tos apielinkės lietuvių susirinkimas.

Prašoma susirinkti visi lietuviai, o ypač jaunimas, kuris randasi šioj apielinkėj. Jaunimas tarsis apie savo reikalus, bus kalbama apie lietuvių jaunimą ir tt. Tad ateikite ir kitiems praneškite.

Narys.

Glasgovo „Blaivybės“ Dr. mėnesinis susirinkimas nedėlio ant 10 d. rugpj. 7 val. po piet, savo svetainėj. Prašome narius ir norinčius tapti nariais susirinkti ant laiko.

„Bl.“ Valdyba.

Lietuvos Baublys Leidžia Atzalas.

Laiszkas isz Lietuvos.

Juozapas Gabrevičius iš Baltic Street, Bridgeton, Glasgow, kurio šeimyna yra likusi Lietuvoje: Mariampolės apskr., Suvalkų gub., gavo laiską nuo savųjų. Ir jo laiskas, išleistas per Lietuvių Atstovybę Londone gautas Lietuvoje. Visas laiskas labai privatus, turįs ypatingas žinias. Bet tiek tikta svarbus platesniai visuomenei, kad laiskas rašytas mažos mergaitės, Gabrevičiaus dukters, ir parašytas labai puikiai. Reiskia ta maža ir jauna lietuvaitė išmoko gražiai lietuviškai rašyti, o jei taip, tai turėjo būti kur išmokyti. Reiskia Lietuvoje mokinas ir trokšta mokslo ir tai lietuviško. Ta mergaitė rengiasi įstoti į gimnazija. Toj pačioj šeimynoj sunus pabaigęs 6 gimnazijos klesas, o už 5 mėnesių baigsiąs mokslą ant oficierių. Reiskia, Lietuvos jaunomenė stojis į kojas, vargais ne galais eina mokslą, nors, kaip rašoma laiske: „Mamytė su Jūlyte dirba namie...Gaila, kad budamas moksle negaliu šelpti mamytės ir sesučių, kurios taip vargingai gyvena...Jei šitaip Lietuvoje yra, tai Lietuva nebežus, nežiurint į sunkius ir liudnus dabartinius laikus ir vargus, tebesančius už akių. Jaunuomenė-tautos villis. Jei ne šiandien, ne tuojaus, tai vis Lietuva liks liuosą ir nepriugulmingą. Lietuvos jaunomenė, išaugusi, lietuviškai, susipratusi, dirbs Lietuvos labui ir už Lietuvos laisvę kentės.

Lietuvos senas Baublys (ažuolas) leidžia jaunas atzalas!

VERTA LUKTELETI SU DANIJĄ.

Iš Danijos mums rašo J. Andrukaitis, Meringaard, Losning, Denmark, kad Škotijos lietuviams, ypač žemotiems dabar neverta Danijon važiuoti. Nes artinasi žiema, uždariai maži, prie ukininkestės, o pragyvenimas brangus. Verta palaukti. Ypač, kad įvažiuojamas Danijon dar vis labai suvaržytas. Čia esantieji lietuviai gyvena seniai ir Danijon pačioj apsiapčiavę.

Policijos Streikas.

LIVERPOOL sustreikavo žymi dalis policimonų. Žulikai sukėlė riaušes, laikė kurių išpliesta daug kriautuvių ir padaryta nuostolių ant £250,000. Pora riaušinių pašauta. Pašaukta kariumenė pagelbon. Sustreikavusieji policimonai pavaryta nuo tarnystės.

LONDONE virs 1000 policimonų išėjo į streiką, bet riaušių nebuvo. Pranešama, buk susekta bolševikų suokalbis ir pinigai iš Vengrijos prisiusti streikų agitacijai.

YORKSHIRE ANGLIAKASIAI.

Vis dar tebstreikuoja žymi Yorkshire dalis, nors unijos įsakyti susitaikinti. Bet riaušių ten nekelta.

Kodel Atideta Demonstracija.

Pačiame paskutiniame laike Glasgow miestas žymiai perkeitė programą taikos iškilnių. Vietoj bendros-sudaryta grynai kareiviška iškilnė. Kitos civiliškos draugijos, kaip kooperatyvos, „solovešiai“ etc. nusprendė nedalyvauti. Lietuviams vicieims pasirodyti būtų nevieta, ypač žinant, kad tai diena rengta britų kareivių priešinga demonstracija, kuri nors nepavyko, bet įvyko. Policija laukė riaušių saviškių tarpe, o Liverpoolj tokios riaušės jau buvo pradėtos. Visą dieną ligi patakario lijo gan smarkiai, tai sutaisyti parodai vizimai atliko Bellshillyj. Laukiama patogesnio laiko. O demonstracijas tikimasi pilnai atlikti.

TAUTŲ LYGOS PASVEIKINIMAS.

Tautų Lygos Unija (Londono tarptautiška organizacija) prisiuntė lietuviams irgi 4 rugpj. pasveikinimą, kurs rašyta rugpj., bet atėjo 5. Apie tą vėliau parašysim.

REV. HUNTER BOYD IR TULAS CHAIRMAN.

Vienoj iš laikytų paskaitų apie Čeko-Slovakija, Hunter Boyd sako, susirinkimo pirmininkas, tūlas britų didžiūnas, taip perstatė kalbėtoja (H. Boyd) ir programą:

„Gerbiamas prašo jūsų maloniai išklausti jo paskaitos, kuri bus apie vieną iš Rusijos tautos atžalų (tribe)-Čeko-Slovakus“.

Rods Čeko-Slovakai nėra joki rusų tautelė, bet taip pirmininkui prabilus kalbėtojas pasijuto nemaloniai padėjime: ne patausyti pirmininką jo klaida nurodžius ir gėdą padarius, nė palikti klausytojams manyti, kad čeko-slovakai yra rusai iš Rusijos. Hunter Boyd pataisė taip: Gerbiemieji, jums pirmininkas jau pasakė kad čeko-slovakai yra Rusijoj. Aš jums paaiškinsiu, kaip: čeko-slovakų kariumenė pakliuvo Rusijon etc ... Tokiu būdu paliko ir ozka ciela, ir vilkas sotus.

UKRAINAS IR BRITAS.

Bevažinėjant su prakalbojis Rev T. Hunter Boyd suėjo viešbutyį su tulu ukrainu (malorossu). Ukrainas paklaustas viešbutio priežiūros kokios jis tautybės, atsakė: ukrainų. Viešbutininkas stebėjos ir tvirtino, kad tokios tautybės nesa, jis nežinas, nepipažinstas. Ukrainas užsispyrė ir atsakė: „Aš ne-

kaltas kad tamsta nežinai ir nepripažinsti bet Ukraina yra ir aš iš ten esu ukrainas“ (ukrainietis).

PINIGAI AR GAZAI?

Rašoma britų spaudoj, buk suimta tulas norvegas, atgabenusis nuo Lenino ar gal Bela-Kun', Vengrijos, £6,000. „The Manchester Guardian“ abejoja, ar tu žinia teisinga, nes šiandien už £6,000 nenusipirksi net O. B. E. medalių. O jei taip ir būtų, kaip rašoma, tai, esą dar bolševikų vadai mandagesnis už britų valdžią: nes jis Britanijai siunčias pinigus, o Britanija siunčianti jam užnuodytus gazus (suprask: karišką municija bolševikų priesams).

Rumunai Buda-Peszte.

Rumunų kariumenė „prieš norą talkininkų“ užėmė Vengrijos sostinį Buda-Pesztą, turintį apie 1,000,000 gyventojų.

Bolszevikams Nutruko.

Bolševikams pereitoji savaitė nebuvo pasekminga. Vengrijoj, kur buvo užvesta Rusijos rojaus linksmybės-vengrai pasirodė „nedaruge-nedakepe“ iki to rojaus: netaip kvaili ir tamsūs, kaip rusų „meška“. Jau patįs bolševikai pamatė, kad Vengrijos gyventojai rengiasi sukilti prieš bolševikišką globą. Užtai nelaukdami, kol vengrai sukils, patįs bolševikų vadai pasitraukė į užpečkį ir taip vėl užvesta „senoji“ tvarka be kraujo praliejimo. Dabartinė-nauja Vengrijos valdžia susidedanti iš rimtesnių socialistų, buržujų ir tautininkų. Bolševikų vadų dalis pabėgo, dalis perėjo iš bolševikiškos „vieron“ į „socialistišką“ - o kiti net sau galą pasidarė.

Paskyre Dovanas.

Britų vyriausis karvedis Douglas Haig gavo valdiškų dovanų £100,000 ir grafo tytulą. Taip pat vyriausis laivyno Admirolas Beaty.

Lord French, buvusias karvedis ir Jellicoe-buvusias laivyno viršininkas gavo po £50,000 ir tytulą baronų bei vikontų. Daugelis kitų generolų ir admirolų gavo tytulus ir pinigų nuo £10,000 iki £30,000. Negirdėjom, kad bent vienas būtų nuo dovanų atsisakęs.

Pats Lloyd George gavo iš karaliaus medali.

TRAMVAJAI IR GELEŽINKELIAI ŽADĖJO STREIKUOTI.

Gležinkeliečiai ir Glasgow'o miesto tramvajų darbininkai žadėjo streikuoti Taikos iškilnių dienoje, 4 rugpjūčio. 30 liepos buvo Glasgow'o tramvajiečių susirinkimas to klausimo aptarimui. Bet streiko karštis nebuvo perdidelis.

Prie papasijų streikų buvo norėta sukurstyti, kaip jau „Is. Dr“ buvo minėta; geležinkeliečius Francijoj, Italijoj ir kitur 19, 20 ir 21 d. liepos, tikrojoj „Taikos Iškilnių“ apvaikščiojimo dienoj. Bet tose salyse, „bolševikiškas vėjas“ streiko ugnies neįputė.

P. CZEPINSKIS ISZKELIAVO LIETUVON.

Pranešta mums, jog P. Čepinskis, mnsų valdžios legatas Londone, dabar jau išvažiavo Lietuvon, palikęs priežiūrą reikalų P. Bizauskiui. Kun. Andruska jau pasiekė Daniją, bet ar gavo laivą Lietuvon-dar nežinojome.

BELA KUN. SZALTA-"ROJUJE".

Vengrijos Trockis, tulas žydukas Bela-Kun', kurs, rašyta britų spaudoj, prieš karę arklus vogdaves ar panašiai tam „uždarbavdavęs“ kuomet ne „kozoj“ sėdėdaves, o po „revoliucijos“ tapusis Vengrijos caruku, dabar ką spėjes pasiglemžęs megino pabėgti į Argentiną ar kitą Amerikos valstija. Bet ant Austrijos rubežiaus jį sučiupo kapitalistišką valstijų žandarai ir dabar vėl pasodino už krotelių. Musų bolševikams praverstų pasigarsinti trijų mėnesių gėdulį-„žėlavą“.

Latviai Sveikina Lietuvius.

Copy No 127. LETTISH LEGATION 115, PARK ROAD, ST. JOH'N WOOD, LONDON, N. W. 8. 2nd August, 1919.

The Rev. T. Hunter Boyd, c/o. The Christian Institute, 70 Bohnwell Street, Glasgow.

Dear Sir,

On hearing that you are to address on the 4th inst. a large Lithuanian meeting at Glasgow the Lettish Legation in London request you to convey their best wishes to their brother people, the Lithuanians who, same as the Letts, are striving for the independence of their country. The Lettish Legation in London sincerely trust that the two democratic peoples of Lithuania and Latvia, mutually supporting each other will see the dawn of freedom and independence of their countries.

G. W. Bissenek

For the Lettish Legation in London.

SAJUNGOS REIKALAI.

ATSKAITA.

„IS. DRAUGO“ Spaustuvės už balandį, gegužį ir birželio mėn. 1919 m.

JEIGOS:

1-mą balandžio kasoje buvo	£18 12 7
Iš agentų gauta už „Is. Dr.“	83 2 3
Už priener. iš įvairių vietų	18 13 5
Už atskirus darbus spaustuvėj	2 1 6
Už parduotas knygas spaust.	11 18 10½
Sena skola F. Darkšo už „Is. Dr.“	1 4 6
„ „ J. Žilincas iš Norway	0 10 0
Už pajieskoj. ir apgarsinimus	2 19 6

Viso labo įeigų: £139 2 7½

IŠLAIDOS:

Darbininkams išmokėta	£72 13 9
Popierio pirktą už	17 18 9
Eksped. ir išsiuntinėj. laikrašč.	12 2 0.
Atmokėta šeras bei dalis	0 10 0
Kitos įvairios išlaidos: renta, elektra, vanduo, b'okai ir tt.	23 8 5½

Viso išlaidų: £126 12 11½

Įeigų buvo £139 2 7½
Išlaidų £126 12 11½

1-mą liepos atliko kasoje: £12 9 8

Kasierius kun. J. Norbutas.
Finansų raš. J. Valaitis.

Demonstracijos-Prakalbos.

Kas Atlikta Progame.

Jau nuo 8 val. ryto pradėjo žmonės rinktis Glasgow iš aplinkinių. Iš vakaro buvo atvykusių keletas iš tolimesnių Anglijos ir net Wales'o vietų, kaip tai iš Leeds, Swansea, Manchester, Fifeshire etc. Daug ką sulaukė lietus, kurs gan smarkiai lijo visą rytą ir iki ankstybam pavakariui.

Apie 11 v. St. Lukes bažnyčioje atlaikyta Sv. Mišios, giedant dailiai chorui. Po Mišių valandėlę užgaisus savo bažnyčios svetainėje, apie 1-15 p. m. nuėta visų į National Hall, Main Str., Gorbals. Dikta, ant 700 žmonių skaita, svetainė prisirinko pilnintele. Užimta visos vietos žemai ir augštai.

Svetainė dailiai papuošta vėliavomis, paveikslais, banneriais, kuriuos buvo manyta nešti parodoje. Ant platformos susėdo eilė iš kelių desėtkų tautiškais rubais pasipuošusių merginų, chorų narių, lietuviškas „Vytis“ arba Vytautas, pasipuošęs taip, kaip buvo manyta raitam pasirodyti procesijoje. Po svetainę tvarkos pridaboti pastatyta senovės šveicorių formoj pasirėdęs vyras. Prie daugybės vėliavų, margai išsipuošusios publikos ir dienos aplinkybėje visas reginys turėjo būti puikus, prakilnybės pilnas.

Apie 2 val. po p. prasidėjo prakalbos.

Kun. Šveistrys (lietuvių kalboj) paaiškino priežastis, dėl kurių pati procesija šį kartą nedaryta. Tečiau viskas sulig pilno programo prirengta, sutaisyta. Lietuviai išlaikė it kokį ekzameną: rengė prie demonstracijos ir prisirengė gerai. Jei aplinkybės demonstracijai priešingos šiandien-kitą kartą bus galima drąsiai ir prityrimo sugelbėtiems padaryti. Plyta prie plytos-prisidėsime prie atgavimo Lietuvai neprigulmybės. Bus išpildyta ta programos dalis, kuri gali įvykti prie aplinkybių: prakalbos, koncertai, šokiai, demonstracijos tarp keturių sienų. Kalbės britų lektorius, Rytinių ir Pietinių tautų tyrinėtojas, Rev. T. Hunter-Boyd, kurs jau nem.ž. paskaitų laikė apie Čeko-Slovakiją, Sloveniją, Jugo-Slaviją ir tt. P. Čepinskis išvažiavo Lietuvon, o p. Bizauskas negalėjo atvykti dėl suprantamo reikalo besimainant ir perimant atstovybės reikalų priežiūrą.

Choras, susidedas iš kelių net kolonijų narių, eilė puikiai pasipuošusių merginų, jaunų vaikynų ir rimtų vyrų, vedamas p. Vl. Rupeikos puikiausiai užtraukė keletą tautiškų „hymnų“, „tame tarpe: „Lietuva Tėvynė mūsų“, „God save the King“, „Sugrįžk“, „Berneli šiokis“, „Tegul giria šlamščia užia“, „Kas subatos vakarelis“ ir dar kokių ten hymnus. Choras savo užduotį atliko puikiausiai.

Rev. T. Hunter Boyd, protestonų ministris iš Kanados, perstatytas kalbėti, pasitiktą triukšmingiausiais delnų plojimais. Jo kalbėta su pertraukomis, laike kurių turinį tos (anglų kalboj turėtos) prakalbos kun. Norbutas persakinėjo lietuvių kalboj. Kadangi prakalba buvo gan ilga, turiną ir be bereikalingų priedų, tai sunku jos konspektą, suspausta turinį, paduoti, nepadavus ištiesos kalbos. Ir ne viskas duosis atminti. Užtai tą prakalbų dalį suspaudė ir savoj, ne kalbėtojaus, tvarkoj bei eilėje privedame.

Britanija mažai žino apie mažas tautas, ir apie Lietuvą. Reikia lietuviams kantrybės-sūžinos pasaulis ir apie juos. Kaip sūžinojo apie Čeko-Slovakiją. Lietuva laukė tiek šimtų ir tukstančių metų. Tenenasi mena prireikus dar luktelti. Kas bus-kas nebus, o jau vis lietuvių arčiau prie neprigulmybės ir laisvės neg bil kada buvo. Jei Lietuva būtų buvusi visa Vokietijos ar Austrijos valdžioj prieš karę-dabar būtų besanti neprigulminga. Bet Rusija-talkininkų kraštas buvo-tai ir talkininkai nesiskubina tos valstijos suskilimui pritari. Bet kas kart vis labiau mato, jog Rusijos valstija susidėdavo ne vien iš rusų tautos, bet iš suomų, estų, latvių, lietuvių, lenkų, kaukaziečių, ukrainų, tatarų ir tt. Ir tos tautos turi teisę prie nepriklausomybės

Šventraščio prilyginimas apie moteriškę įmaišiusią tešlos gabalą: mielių pridėjus tešla sukilsta, išauga, tartum. Bet negana turėti tešlą sumaišytą su mieliomis-reikia tam tikros šilumos, temperatūros. Lietuvos klausime yra viskas kas reikalinga kilimui: tešla-tauta, mielos-tautos dvasia, truko šilumos, temperatūros-bei prielankių aplinkybių. Karė sudarė žymią tokių aplinkybių dalį. Temperatura pradeda kilti, gerėti. Su ja pakils ir neprigulminga Lietuva.

Lietuvių tautos istorija, civilizacija kalbėtojai labai užimponavo. Lietuvių su lenkais turėta labai daug įtekmės ant Pragos universiteto, Čekijoj. Lietuvių tauta tai bene vienintelė Europoj, kuri nesusetėpė persekiojimais kitų tautų ar tikių. Tolerancija ir pakantrumas jų-tai tautos garbė, kuriai gali pavydėti visos Europos šalis. Kuomet kitose kraštuose ėjo persekiojimais kitaip tikių ar kitų tautų žmonių-jie Lietuvoj rasdavo saugią prieglaudą. Lietuva turėjo savo valdžioj daugybę svetimtaučių-jie šiandien prieteliai Lietuvos, nes Lietuva jų neskriaudė. Tolerancija apsireiškė, kuomet Lietuvoj prieglauda teikta ir del mahometonų-tatarų, ir del žydų, ir del įvairių rusių protestonų. Pakantrumas paveldija lietuviams taip širdingai: sutikti kalbėtoją, kitokios tikybos ypatą.

Kalbėtojai patiko matyti, kad lietuviai pradėjo iškilme-prakalbas su malda. Giesmės, pamaldi išvaizda daugybės (rods, bažnyčia buvo prisigrudusi, nors telpa ten apie 1000 žmonių) kalbėtojai (kurs bažnyčioje irgi buvo) labai patikę. Na, yra už ką Dievui padėkavoti. Karė pasibaigė, geresnieji laikai ateina.

Dievas nedavė Lietuvai anglų, mineralų, aukso, sidabro, geležies: to pasaulis nenori iš Lietuvos. Lietuva turi užtai derlingą žemę, javų, vaisių, ukės turto: to Europa nori iš Lietuvos ir už tai duos Lietuvai anglį, geležį, auksą ir tt.

Lietuviai gyvenantieji svetur ant ateities atmintis, kad sulig jų svetimtaučiai įgauną supratimą apie Lietuvą. Jei jie mato šiame krašte gerus lietuvių: darbščius, dorus, blaivius, susipratusius-na, tai ir Lietuvą pradeda gerbti. Svetimtautis tada sau mano: štai ta Lietuva tik puikus ir geras kraštas ir žmonės ten geri, nes štai matome tiek gerų ir dorų lietuvių iš ano krašto pas mūsų užklydusių. Ir priešingai: matydami nedorą ar neblaivų lietuvių-svetimtaučiai pradeda pačią Lietuvą niekinti. Užtai lietuvių, norintieji atgaivinti, atstatyti Lietuvos neprigulmybę ir laimę-privalo patis tvirtai laikytis doros, blaivumo, taupumo, tvarkos ir tt. Lietuva turi teisę ir privalo palikti neprigulmingą. Taip ir bus.

Kalbos laike, per pertraukas, triukšmingi delnų plojimai net iš kelių atviejų kožną kartą ilgai nepasilaudavo. Pradžioj kalbos perskaityta latvių laiškas, priimtas irgi delnų plojimais.

Emblemos ir Parašai. Išnešta ir parodyta publikai įvairūs banneriai, paveikslai vėliavos. Prie kiekvieno dalyko perskaityta parašai (anglų kalboje) ir kun. Šveistrys pradėjo trumpus paaiškinimus. Tarp tokių bannerių, motto pažymėtina:

1). Roll of Honour. Skaitlinės lietuvių karėje žuvusių ar sužeistų: 500,000 kareivių, 100,000 užmuštų, 100,000 sunkiai sužeistų, 400,000 visų atsitikimų sužeidimo, užmušimo mirimo ar belaisvės. Išnešus tą bannerį visi susirinkusieji nulenkę galvas ir ilgai tylą pagerbė atmintį tų karžygių: mūsų brolių, draugų, vyrų, tėvų, sunų ir giminių; nevienas ir asarą išliejo.

2). Britanijai pasaulio laisvės čempionui ir Suv. Am. Valstijoms, mažų tautų čempionui komplimentas. Karaliui George V ir Prezid. Wilson.

3). Nėra pykimo ant Rusijos. Geriausio pasisekimo naujai Lenkijai. Bet Lietuvalaisva ir neprigulminga.

4). Vytautas, pergaletojas prie Tannenbergo 1410 m. Teutonų galybė sutrinta.

5). Kaizeris Lietuvos persekiotojas. Amžiais vokiečiai slėgė Lietuvą. Dabar jie

geriau supranta, jog tiesa galingesnė neg galybė ir ilgainiui geriau apsimoka neg užpuolimai ir rubavojimai.

6). Paveikslai "Lithuania in Bondage"-kaizerio (kuriam garsiai sušvilpta vhu-u! Lithuania in Prosperity-Lietuvaitė laimėje, Lietuvos dvasios pakilimas (Čiurlionio "kapų" paveikslas) "Blaivybės" vėliava, "Raudono Kryžiaus", Lietuvos, Britų, Amerikonų, Prancuzų vėliavos ir tt.

Užbaigai prakalbų Kun. Norbutas pasiūlyjo susirinkusiems išreikšti padėkavonę p.-T. Hunter Boyd už prakalbų; kun. Šveistriui už pasidarbavimą ir sutvarkymą visų prie demonstracijos prisirengimų; visiems tiems, kurie gelbėjo prie demonstracijos surengimo darbu ar pinigais auka; publikai į iškilmes nepatingėjusiai atvykti; tepalikis tų iškilmių vienas puikus atminimas: lai gyvuoją neprigulminga Lietuva! Padėkavonių laike nepaliaujami ilgai, triukšmingi delnų plojimai ir garbei Lietuvos bei Britanijos garsus šauksmai valio! arba hurae! ilgai skambėjo svetainėje.

P. J. Širmulis trumpoj prakalbelėj pažymėjo kad demonstracijos pilna programa neįvyko dėl priežasčių ne nuo Komiteto priklausiusių ir kad privalome ant kitų demonstracijų susirinkti dar skaitlingiau.

Išnešta vienbalsiai rezoliucija prie patogesnios progos surengti pilnas demonstracijas. Pagiedojus dar "Lietuva Tėvynė Musų" ir „God save the King“ šios prakalbos ant to užbaigta.

Svetainėje prie St. Lukes 7 v. v. įvyko dailus koncertas, daugybė dainų ir dainelių, šokių, eilių, monologų, trumpus prakalbelės: kun. Šveistrio, J. Venciaus (atsisakymas į jaunimą subrusti prie darbo Lietuvos ir savo dvasios atgaivinimo), A. Kriauciūno (kurs kaip kareivis buvusių karėje prisiminė, nesigailis kvortos kraujo, karėje išlietos, ir kad kiti kareiviai irgi susiramina save minčia, jog jų auka kraujo nėra nuėjusi per niek-tas kraujas bent kiek prisidėjo prie Lietuvos ateities nustatymo ir laisvės įgijimo) ir tt.

Nors demonstracijos gatvinės nebuvo, bet girdėjome stipriausį pasigerėjimą iš to, kas buvo. Atvykusieji iš Swansea, Manchester ir kitur, sakosi, nesigaili ilgos kelionės, nes pati tarp keturių sienų atlikta demonstracija ir prakalbos taip išjudino, sugraudino ir sukėlė dvasią, kad jau tas vienas apmoka visą kelionės vargą ir įdėlį. Panašių demonstracijų pageidaujama kuodaugiausiai.

Lai gyvuoja D. Britanija!

Lai gyvuoja mūsų mylima tėvynė,

Laisva, Neprigulminga

Lietuva!

Pridėti verta devizą arba motto, užrašytą ant prisiumtos iš Lietuvos vėliavos, dailiai išvyniotos ir rutomis bei kanklėmis papuoštos.

Tegyvuoja Nepriklausoma Lietuva!

Kop' iš kapo Lietuva amžius išgulėjus.

Štai išaušo jau diena, gana jai kentėjus!

Buk Sveika, buk laisva, Lietuva!

UŽ ŠAUTUVUS 6 MĖNESIAI KALĖJIMO

Vienas mūsų skaitytojas (kareivis iš Egipto) rašo nepaprastą atsitikimą. Liepos 14-tą teismo nuteista 5-ki kareiviai 6 mėnesius sunkaus kalėjimo už prapuolimą šautuvų. Spėjama, kad tai buvęs darbas egiptijonų, nuo kurių kareiviai neatbutinai turi saugoti, kad išvengus nemalonumo. Rodos būtų per skaudu tiems kareiviams užsimokėti po £7-10. Už kiekvieną šautuvą ir da kalėti 6-mėnesius. Žiūrjnt mažą čia kareivių kaltę būtų, bet valdžia ne matutė, nežiuri kaip atsitiko, prapuolė ar pavogė, esi kaltas be jokio atsiprašymo. Rodos tokių atsitikimų Škotijoj negirdėt, tas tik gali atsitikti nekulturingam Egipte. Atsitikimas buvęs mieste Aleksandro.

NAUJA BRITANIJOS AMBASADA BELGIJOJ.

Buvusi iki karei ir karės laike Britanijos Legcija Belgijoj pakelta pastaru laiku į Ambasada, o Britanijos Atstovas į Ambasadorius.

Lietuvis Inteligentas Rusijoj.

A. Jursky,

% W. H. Stoot & Co.

Icebreaker „Kosma Minin“
Liverpool, 2 Rugp., 1919.

Gerbiamas Tamsta!

Širdingai esu dėkingas Tamstos rūpesniam ir atminčiai.

Abejoju, kad galėsiu atsakančiai patenkinti Tamstos žingeidumą; šiuo laiku jau baigia sukakti tris metai, kaip apleidau Ję-rapilį: 1916 metais jau dauguma mokslėvių pajautė karo slėgėsi, ir dauguma, gyvenimo sąlygomis varžomi, turėjo apleisti mokslo darbus. Mus politechnikų-lietuvių buvo neperdaug, manau neapsiriksiu tuojaus perskaitliavęs juos: Dilyš Jonas, Digrys Stanislovas, Barkauskas Juozas, Čepinskis Jonas, Kurkauskas Vlad., Puniška Vladas, Gavelis Vinc. ir aš.

Man apleidžiant institutą, jau dauguma iš pažimėtųjų draugų buvo išsisklaidę po visas šalis. Jonas Dilyš dar 1915 metais atliko Lietuvoj, Čepinskis ir Barkauskas darbavoši kariškose organizacijose, pirmasai prie fronto, antrasis Revelio dirbtuvėse. Aš apleidęs tėvyskę 1915 m. liepos mėnesyje, išsykio atsitaukiau Sibire, Čytoj, kur prabuvau porą mėnesių prie elektros stoties, rudenio p bandžiau tęsti toliau mokslą ir šiaip taip per žiemą dar prisidarbauvau Institute, o ankstyvą pavasarį jau prisėjo užimti tarnystė ir žinoma apleisti nekuriuos Instituto darbus, tuo laik prasidėjo šaukimas į kariškas mokyklas ir studentų, lig rudenio jau buvo pašaukti pirmieji kursai, apėmė jau abejojimas ir ketvirtąjį kursą, pamažu visų specialiskumų studentai pradėjo sklęsti po įvairias specialiai-techniškas kariškas įstaigas, manęs neviliojo nei viena kariška įstaiga; išlėto lankiau Institutą ir tarnavau techniku Valdybai del Amuro gelžkelio statymo.

Rugsėjo mėnesij išvydau Institute atsisaukimą į studentus-elektrikus, norinčius baigti specialj kursą bevielio telegrafo ir pastui pastoti radio technikais ant ledlaužių Archangelske, su garantija pasibaigus karui grįžti Institutan ir baigti mokslą be jokių kliūčių. Šis paskutins pašaukimas mane paviliojo ir po šešių savaičių specializacijos jau buvau Archangelsk ir pastojau ant ledlaužio.

Gyvenimo sąlygos ant ledlaužių neblogo, visą laiką buvau pilnai aprupintas; padėjimas lygiai su kitais oficieriais, tiktai be administrativių pareigų, kas žinoma dar labiau aplengvina buvį. Buti jurininku reikia turėti pašaukimą, aš ypatingai jo neįaučiu, taigi ir gyvenimas ant laivo labai nubodo, išdalies netgi demoralizuoja žmogų, nes atitraukia jį visai nuo viešų reikalų. Ant laivų lietuvių intelegentų nesu dar kaip ir sutikęs, porą sykių mačiau su vienu kariško laivno oficieriu, bet artimesnių ryšių tuo laik negalėjau užmegsti su juo, nes matyt tai buvo jau išdalies užmiršęs savo tėvynę.

Lietuvių-kranto gyventojų yra nemažai-visi jie, galima sakyti, pabėgėliai bei tremtiniai ir vargsta paprastais darbininkais, pelnydami duonos kąsnį. Intelegentų tarpe nedaug vos gal 10 žmonių ir iš jų atsižimi savo tautiškų susipratimu ir rūpesčiais vietinio kalonijos labui 5-6, nedaugias.

Archangelsko lietuvių kolonijos pirmininku dabar yra p. V. Markevičius, sekretorius Vegis V., pastaruoj du, galima sakyti, ir veža visus rūpesčius del lietuvių reikalų, tik vargas, kad Archangelskan taip sunkiai ateina šiokie tokie nurodymai iš mūsų Centralių bei įteikmingų kuopų. Ryšius su Stokholmu silpnas, susišėsimas su Lietuvių Atstovybe Londone irgi neveiklus. Paskutinį laiką gavau šiek-tiek informacijų nuo Atstovybės Londone apie padėjimą reikalų ir tikiuos, kad šiuo laiku gal šiek-tiek pajaus save smagiau ir Archangeliečiai. Gaila, kad Archangelske nėra nei vieno priyrusio karininko, kuris galėtų sujungti vietinius kareivius-lietuvius, o jų šiaurėj nemažai pasklydo, kaip po rusų, slavų, taip ir po

lenkų ligijonus, turint galę ir progą šitūrės Rusijoje galima but suspiesti apie 200 žm. tautiškos kariumenės. Be to Archangelske labai sunku susitarti su valdžia, kuri svarbesniuose klausimuose priversta yra tartis ir su sąjungininkais.

Ačiu Tamstų rūpesčiams šiandien susilaukiau jau antrą ekzemplorių „Iš. Dr.“ sykiu su juom ir Amerikiečių „Darbininką“, nespėjau dar perskaityti, bet paviršutiniai peržvelgęs patėmijau, kad ryšiai lietuvių kitų šalių su tėvyne tvirtėja. Auga viltis, kad greit dauguma sunų išvys savo brangią tėvyne, o ji jų laukia.

Su didžiu pasigailėjimu turiu pranešti, kad negalėsiu pasigerėti ir pasigražuoti rengiamą Tautiška Šventę 4 rugpjūčio. Bet nestoju vilties nors ateityj išgauti progą ir atsilankyti į Glasgową, kad asmeniškai išreikšti tamstoms savo dėkingumą ir dvasią atgyti tautiečių srityj.

Prisiminiau dar vieną įvykią. Prieš pat išvažiuojant iš Archangelsko netikėtai suėjau su pora draugų, tik ką atvykusių Šiaurės keliais iš Sibirijos. Sulig jų pasakojimo, lietuvių kolonija Sibirijoje gana dikta, daug inteligentų-karininkų ir šiaip visokių profesijų, visi užima gana aprūpintas vietas.

Sibiriečiai dar mažiau turi kokių nors ryšių bei žinių su Lietuva bei jos atstovybėmis kitose šalyse. Tikslas abiejų draugų atvykusių Archangelskan, pasiekti Lietuvą, kelyj buvo gaivinami vilčia, kad iš Archangelsko lengvai per Britaniją ir Franciją pakliūs tėvynėn, bet Archangelske sutiko didžias kliūtis tokiam maršrutui ir tikėjosi iškelti per Suomiją. Važiavimas per Vladivos-toką irgi keblus.

Tuo tarpu baigiu. Su tikra pagarba.

Alfonsas Jurskis.

KUN. ANDRIUŠKA RASZO:

Gerbiamas Kun. Redaktoriau!

Galop išsmukau iš Anglijos ir gana laimingai. Vargiai kam iš lietuvių bepavyks taip išmukti kaip man pavyko. Visur statoma dideliausios kliūtis; daugybė vaikščiojimų prie visokių konsulų ir ambasadų. Jei lietuviai nenori bereikalo privargti, ir dar neišvažiuoti (nes esu tikras, kad nepasiseks) tegu kantriai laukia geresnių laikų.

Bergene apsigyvenau pas seseris Šv. Pranciškaus Xavero, jų hošpitylyj. Prėmė mane labai svetingai. Ryto važiuosiu į Christianiją, o iš ten į Kopenhagą, nes visokie biurai man pranešė, kad iš Stockholmo į Liepoją pasazirų laivai retai kuomet teina ir sunku gauti vietą ant laivo, o švedai neleidžia savame krašte ilgai pasilikti.

Britanijos lietuviai užsiliks visad mano atminty. Visur buvau maloniai lietuvių priimamas ar tai Škotijoje, ar Manchester'e, o ypač Londone, kame tankiau su lietuviais susidurdavau. Ypač Londoniečiai mane svetingai prėmė prieš pat mano išvažiavimą. Užlaikysiu apie juos brangią, malonią atmintį. O juk ir mano primicijos čia atlaikytos.

O kas žino, rasit kelionei nepasisėkus liksiu sugrąžintas atgal į Londoną; tik ant pasporto stovi senas anglų „no return“, taigi turbūt reikėtų gyventi ant jurėmis, jei nenuvažiuočiau Lietuvon. Tikiuosi, kad tolesnė kelionė pasiseks kaip sekėsi ir lig šiol.

Kun. B. Andriuška.

ŽYDE SAVES NEPEIK!

Taip lietuviai, juokaudami sako. Tą patį galima pasakyti apie lenkus: ir jie savęs nepeikia.

Lenkų leidžiamas Londone anglų kalboje savaitraštis „The New Poland“ „Nauja Lenkija“ savęs nepeikia. Rupinamasi išblaškyti visus užmetinėjimus ir apkaltinimus, daromus lenkams dėlei įvykusių kai kur žydų pogromų ir rodomo lenkų imperializmo, užgrobimo kitų (ne lenkiškų) kraštų. Tenai visiškai užginčijama įvykę pogromai Vilniuje ir kitur. Iš laikraščio matyti, kad Lietuvos irgi nėra pasaulyje: ji nepripažįstama. Stebėtinai pasaulis: kiekvienas savę teisinga, kitą kaltina į savimi rupinas-kito nemato! Savaitraštis leidžiamas „Lenkų Presos Biuro“ 2 Upper Montague Street, W. C. 1.

Ivairus Budai Atskirimo Bažnyčios nuo Valstybes.

Kiekviena naujųjų laikų revoliucija, be kitų obalsių, visuomet neša obalsį atskirimo bažnyčios nuo valstybės. Musiškė kairiųjų spauda šitąjį obalsį pabrėždavo jau ir prieš karą. O dabartinė komunistų valdžia jos užimtos vietos turbūt jau vienur kitur, tąjį obalsį bus bandžiusi vykinti ir į gyvenimą.

Kaip kiekvienas obalsis, taip ir šis, gali būti įvairiai suprantamas ir įvairiai gyvenime vykdomas. Tad pirmiau neg del jo pykitis ar džiugintis, reikia jis bent kiek išsiaiškinti. Nes be to susikalbėjimas negalimas. Čia dedamieji pavyzdžiai parodo, kaip tas pats obalsis gyvenime duoda ne tą pačių vaisių.

Pirmiausia tektų imt pavyzdys tokio bažnyčios nuo valstybės atskirimo, kuris labiausia atitiktų atskirimo sąvokai. Bet tokio pavyzdžio nėra. Iš tikrųjų. Savo prasme atskirimas bažnyčios nuo valstybės lyg nusakytu n e u t r a l e valstybės pozicija prie bažnyčios. Tokio atskirimo planas t e o r i j o j e galimas. I s t o r i j a vis delto tokio t e o r e t i n i o n e u t r a l a u s bažnyčios nuo valstybės atskirimo niekur n e ž i n o. Tad nekalbėdami ilgiau apie nėsamuosius pavyzdžius, imsime istorijoje esamųjų.

Atskirimas bažnyčios nuo valstybės gali būti sąjarytas tik žodžiais bet ne darbu. T o k s n i e k o n e a t m a i n a n t i s atskirimas buvęs paskelbtas B a s e l i o m i e s t e, kame protestantų ir senkatalikų bažnyčios paliko kaip buvusios pripažintos viešai teisėtomis korporacijomis, ir tarp kitko pasilaikė įstatymų ginamą savo teisę dėti mokesnius.

Kai kur bažnyčios nuo valstybės atskirimas yra buvęs dideliai t e i s i n g a s aktas, kadangi tų dviejų įstaigų neatskyrimas yra buvusi didelė neteisybė. Taip, pav., yra buvę G e n e v o s mieste ir ypač I r i j o j e, kur be išimties katalikiškoji visuomenė buvo anglų valstybės verčiama krauti didelius turtus anglų valstybinės (nekatalikų) bažnyčios kunigijai. Todėl čia atskirimas bažnyčios nuo valstybės yra tiktai buvęs senai skriaudžiamosios visuomenės laukiamas teisybės aktas.

Kitur atskirimas valstybės nuo bažnyčios yra buvęs padarytas ne del bažnyčios neapykantos ir noro ją pasmaugti, bet del tikros negalimybės turėti valstybei ryšį su bažnyčia. Taip yra, pav., J u n g t i n ė s e A m e r i k o s V a l s t y b ė s e. Šių valstybių konstitucijoje išreikštas neutralumas visoms bažnyčioms ir tikyboms, buvo įdėtas ne prieštikybiniams motyvais, bet didelio tikybinio tų valstybių įvairumo dėliai. Be to dar pavienių valstybių teisė turi įvairius atskirimo laipsnius. Taip neminint nedaugelio pakenčiamų suvaržymų, Jungtinėse Amerikos Valstybėse bažnyčia yra laisva. Ji pati valdo si, steigia savas mokyklas nuo pradėdamosios ligi universiteto. Bažnytinėms draugijoms (ordenims) nereikia jokių ypatingų valstybės leidimų. Bažnyčios turtas daugumoj laisvas nuo mokesnių, kunigai-nuo karo ir kitų tarnybų. Prezidentas gali paskirti visuotinas maldos dienas. Svarbus valstybiniai aktai atliekami ne be tikybinio priedo; augstieji valstybės valdiniukai lankosi katalikų bažnyčios iškilmėse į kariuomenę ir laivyną, kalėjimus ir ligonines paskiriami įvairių tikybų kunigai. Šventadienių šventimas ir dievmeldystė griežtai įstatymų saugojami. Ė s a m a t o k i ų bažnyčios reikalams atatinamų teisės formų, kad ji, neprasižengdama valstybei, gali ginti savo erarchinę organizaciją arba kurti įstaigas... Taigi čia, kad ir atskirta bažnyčia nuo valstybės, bažnyčiai rodoma dar tiek pagarbos ir palankumo, kad netik nežeidžiama teisė, bet bažnyčiai dar rodoma daugiau palankumo, negu kiek leistų šaltas neutralumas—šitoks bažnyčios nuo valstybės atskirimas yra palankus atskirimas. Betgi vis delto Jungtinėse Amerikos Valstybėse vis labiau įsigalint masonerijai, sunku tikėtis tokius santykius bažnyčios su valstybe ten patversiant ir ilgainiui.

Kitą tokio palankaus atskirimo pavyzdį rodo Brazilijos respublika. Respublikoje, pravedus atskirimą, bažnyčiai buvo paliktas turtas, taip pat laisvė valdytis, laikyti draugijas ir mokyklas. Valstybė turi savo atstovybę prie Vatikano, pripažįsta šventadienius, valdiškai dalyvauja bažnytinėse šventėse, nors ir su masonizmo kvapu.

Netoks bažnyčios nuo valstybės atskirimas yra darytas Francijoje. Čia atskirimą yra įvykinę bažnyčios priešininkai-masonai ir visoki „laisvamaniai“ varoni tikybos neapykantos ir bažnyčios sugriovimo noro. Atskirimas čia pirmu kart jau buvo padarytas pirmosios revoliucijos, sukonfiskavusios bažnyčios turtą ir nebedavusios bažnyčiai jokios paramos iš valstybinių pajamų. Napoleonas I buvo tą atskirimą kiek pataisęs. Bet po daugelio prirengiamųjų kraštutinės neapykantos žygių 1905 m. išleistas naujas atskirimo įstatymas. 1801 m. konkordato bažnyčiai grąžintas turtas vėl buvo atimtas, buvusios bažnyčioms buvo leista organizuoti tik kaip „kulto draugijoms“, kas priešinosi jerarchiniai bažnyčių organizacijai ir buvio laisvei. Bažnyčia neturėjo teisės vykinti labdarybės ir ištolo laikytis nuo mokyklos; visam bažnyčios gyvenimui uždėta nepakenčiamas biurokratizmo apinasris. 1907 m. buvo išplėstas paskutinis dar jai paliktas turtas. Priderėjusieji į bažnyčios draugijos (ordenus) „laisvieji“ prancūzų piliečiai buvo įvairių išimtinų įstatymų negirdėtai varžomi.—Šitoks atskirimas, kada bažnyčia yra suspaudžiama, smaugiama ir apiplėšiama, yra n e p r i e t e l i n g a s atskirimas, einas prieš piliečių laisvę ir teisę.

Neprietelingas atskirimas įvestas Ecuadore, žiaurioje formoje Meksike ir bolševistinėje Rusijoje. Brutaliai skirimas daryta po 1911 m revoliucijos Portugalijoje, kur paskui vėl žmoniškiau elgtasi.—Neprietelingo atskirimo įstatymo projektas parengtas Danų vyriausybės. Tokios pat žinios eina iš naujosios Čekų valstybės ir Vokietijos.

Dabartinis Prūsų kulto ministeris Hoffmann'as jau pirmiau beveik kasmet iškeldamas parlamente atskirimo reikalą, pranešama, rengiatis greičiausiu laiku dekreto keliu padaryti atskirimą. Nuo šių m. balandžio 1 pinigų mokėjimas bažnyčiai iš valstybės išdo busias sustabdytas; kunigai, gyvenantieji valstybės trobėsiuose, turesią iš jų išeiti. Svarstoma taipojau mintis atimti iš vienuolynų nuosavybę... Prieš tai jau yra protestavę Prūsų katalikų vyskupai.

Bavarijoje, Munchene, kilus revoliucijai, viename komunistų susirinkime keikiant Dievą ir bažnyčią, buvo tikrinama po kelių dienų busianti bažnyčia nuo valstybės atskirta. Bažnyčių turtą reikią konfiskuoti. Patys bažnyčių trobesiai turį prigulėti visiems žmonėms: iš ryto ten galinti būti dievmeldystė, bet po pietų paskaitos ir koncertai laisvamaniams. Maldyklas arba privalą paversti švietimo rumais arba jas reikią sugriauti. Kalbėtojui buvo atsimokėta šauksmais: „Šalin popai!“ (**), kaip laikraščio pradžioj per revoliuciją plėšiančiose miniose buvo girdėti ir šauksmų: „Šalin tikyba!“ (**).

Kokio pagaliaus nusistatymo del bažnyčios santykių su valstybe galima tikėtis mūsų Lietuvoj, sugrobus čia valdžią komunistams? Tiktai tokio, kokis jau yra įvestas Rusijoje. Bet nereikia buti pranašu, kad pasakyti, jog neglostys bažnyčios ir nepaisys piliečių-katalikų laisvės bei teisių ir jų sėbrai iš dešinės—visoki social-revoliucionieriai, social-demokratiai, social-liaudininkai ir visi kitoki, kaip jie ten nebutų pasivadinę. Jei jie kame skiriasi vienį nuo kitų, tai tiktai mažmožiuose. O dideliuose p a s a u l ė ž v a l g o s klausimuose, jie visi yra artyni bičiuliai. Ir tai duoda jiems galimybės ir nesutinkamuose mažmožių klausimuose dažnai eiti išvien, susigyventi arba bent pafilrtuoti, kaip kad turime vieną pavyzdį jau ir iš mūsų besikuriamos valstybės gyvavimo. Svarbiausia, kas skiria šiandieninę mūsų visuomenę, tai ne koks ten vienų demokratingumas, kitų nedemokratingumas, bet p a s a u l ė ž v a l g a, vis vien ar ji yra kieno lengvu

įtikėjimu priimta, ar giliu patyrimu bei mąstymu įgyta. Tolesniame mūsų visuomeninio gyvenimo tvarkyme, beabejonės, vyriausią reikšmę turės pasaulėžvalga tujų žmonių, kurie bus padaryti ar patys atsistos tam gyvenimui vadovauti.

Šitai neturėtų pamiršti visi, kas išpažįsta ir palaiko katalikų ir kitokių Lietuvos krikščionių pasaulėžvalga.

Pr. D.

*)Boyerischer kurier No No 325 ir 331, 1918 m. ir Bayerische Staatszeitung No 271, 1918 m.

**)Neue Freie Presse No 19482, 1918 metais.

(Kauniškė „Lietuva“).

VELIUONA. Jau seniai Veliuonoje darbuojasi gauja bolševikuojančių plėšikų. Beveik kasnakt jie plėšia žmonių turtus, vagia gyvulius, parduoda ir girtuokliuą.

Visa ta gauja kaskartėmis renkasi pas Vaclavą Šulcą, kuris varo didžiausia dektinės prekybą. Milicija su jais beveik negali kovoti, nes Veliunos milicijos viršininkas p. Liutkevičius, atsiūstas iš Raseinių niekam nežinomas žmogus, dažnai lanko tą girtuoklių staklą ir pats prisigėres vaikščioja. Milicijos viršininkas visame kame palaiko ir spekulentus, ypač Teodorą Bundžių, kurs veža prie vokiečių garlaivio įvairių produktų.

Ta plėšikų gauja nuolat apsiginklavusi Bombas ir šovinių jie perkasi iš vokiečių kareivių, jie niekeno nebaudžiami kartų kartais terorizuoja, baugina vietos gyventojus. O ant- rą Sekminių dieną štai ką jie iškirto. Iš ryto susėjo pas V. Šulčiuką ir gėrė per visą dieną. Begerdami pradėjo pėstis. Atėjo vienas milicininkas ir norėjo perskirti, tuomet gaujos vadas K. Echelis atėmė milicininkui šautuvą ir ėmė šaudyti į žmones. Žmonių po mišparų buvo pilnos gatvės. Žmonės šaukdami pradėjo bėgti į visas šalis, milicininkas nusigandęs pasislėpė. Iššaudęs visus šovinius, piktadarys norėjo pasislėpti pas savo sėbrą Antaną Žemaitį. Bet čia jį prisivijo pil. Batura, ir nežiurėdamas į didelį gyvybės pavojų, nuginklavo. Tuoj apsiatė jį žmonės, atėjo milicininkai ir imetė į rusj. Plėšikas tuoj išmušė duris ir šoko atimti iš milicijos šautuvą, bet nepasisekė. Vėl jį uždare tame pačiame rusyj. Milicininkai prašė, maldavo, kad kas atneštų virvę surišti jam, bet niekas nenešė, bijodami tos plėšikų gaujos grąsinimo. O plėšikas paėmęs akmenį vėl pradėjo mušti rusio duris, žmonės nusigandę ėmė bėgti. Nusigando ir milicininkai ir atsitraukė nuo rusio. Plėšikas tuoj išmušė duris, nususuko geležinį sklendį ir paėmęs žydo arklį atėjo į savo šaiką pas V. Šulcą ir paėmęs brauningą vėl pradėjo šaudyti. Iššaudęs visus šovinius tuo pačiu žydo arkliau nulėkė pas vokiečius. Vokiečių kareivių tuo tarpu namie nebuvo. Jis pasiėmė iš jų šešias bombas, tris šautuvus ir grįžo atgal į miestelį šaudyti. Šovė tą, ką tik sutiko. Sutiko ir vokiečius, bet į juos nešovė. Vokiečiai jį ramiai nuginklavo ir atvedė į tą pačią girtuoklių šaiką pas V. Šulcą. Žmonės reikalavo vokiečių, kad jie nepaleistų jo, kol atvyks Seredžiaus milicija. Vokiečiai tai pažadėjo. Tečiau pasišnibždėję su vienu gaujos nariu A. Lichlu ir pajutę, kad jau ateina milicija, plėšiką paleidę. Dabar jis slapstosi ir graso išmušęs visas tas šeimas, kurios reikalavo jį suimti.

Jei ir kitur milicija taip temoka prižiūrėti tvarkos, tai kas bepalieka žmonėms daryti. Kiek kartų Veliunos valsčiaus komitetas prašė atiminėti ginklus iš įtariamų asmenų, o milicijos viršininkas atsiskakė tai padaryti.

(Kauniškė „Lietuva“).

!ELEMENTORIAI MALDAKNYGES!

Kas nori nusipirkti gražių maldaknygių (Mažas Aukso Altorius, Tilžės), elementorių, kryželių, skaplierių ir knygučių pasiskaitymui, kreipkitės pas: M. Čeplauskas, 379 Main str., Bellshell.

LITHUANIAN NATIONAL COUNCIL
703-15 TH STREET, N. W.
WASHINGTON D. C.

Apvaikšciojimas Ketvirtojo Liepos Washingtono.

DIDŽIAUSIAS LIETUVIAMS PASISEKIMAS.

Lietuva Nepriklausomų Tautų Tarpe.

Programą išpildė Baltimores lietuvių choras.

Ketvirtojo liepos iškilnė jau praėjo. Daug iškilnių praėjo ir jos visos liko užmirštos, bet iškilnė šių metų ketvirtojo liepos liko kiekvieno lietuvių amžinoj atmintyje. Šią dieną likos įbrėžta neišdildomom raidėm į laisvų tautų istoriją apie Lietuvos atsistojimą greta nepriklausomų tautų.

Ketvirtojo liepos budavo grynai Amerikoniška šventė-Suvienytų Valstijų nepriklausomybės paskelbimo paminėjimas. Šiais metais toje dienoje Vašingtone atsibuvo paminėjimas karės pasekmingo užbaigimo-grynai tarptautinė šventė. Apvaikšciojime dalyvauti Suvienytų Valstijų valdžia pakvietė vien tik nepriklausomas valstijas. Apvaikšciojime dalyvavo 42 valstijos, iš jų 41 pilnai nepriklausomos ir Suvienytų Valstijų pripažintos kaip tokios, Lietuva buvo vienintelė kuri dar nėra Suvienytų Valstijų pripažinta kaip nepriklausoma. Irlandija ir Ukraina dėjo pastangas, kad gauti pavėlijimą apvaikšciojime dalyvauti, bet jų pastangos buvo be pageidaujamo pasekmio.

Apvaikšciojimas buvo vienas iš puikiausių kokie kada yra buvę. Beveik visos dalyvavusios valstijos turėjo po išpuostą vežimą (float), perstatanti tulas jų ypatybės. Išpuostimas kai kurių vežimų atsiėjo tukstančiai dolerių.

Lietuviai irgi turėjo puikiai išpuosta vežimą ir daugelio atydą į save atkreipė. Patsai vežimas nuteptas šviesiai žale spalva, o grindis baltai. Gale vežimo ištaisyta aukšta kedė it karališkas sostas, tik su tuo skurtumu, kad vieton karunos ant jos viršaus buvo baltas karvelis su ištiestais sparnais; ant tos kedės sedėjo daili mergaitė pasipuošus tautiškais rubais ir mirtų vainikų, mergaitė prieš save dėdė didelę Lietuvos vėliavą. Užpakalyje jos kedės pritaisyta keletas žaliuojančių medžių. Vienais trepais žemias kedės, vežimo viduryje susivadinta šešios parinktos mergaitės, irgi su vainikais ir pasipuošusios tautiškais rubais. Vežimo priešakyje pritaisyta du dideli žaliuojanti vazonai, ant jų krašto stovėjo du balti karveliai. Žemiaus mergaičių, ant vežimo grindų matėsi trys tik ką nutupę balti karveliai. Ant vežimo šono, iš abiejų pusių, didelėmis aukso raidėmis parašyta, "Lithuanian Republic", o tarp tų žodžių nupiešta Lietuvos žymė-Vytis. Visas vežimas apsuptas ir išpuostas vainiku iš azuolo lapų. Vežimą traukė keturi širvi arkliai, Lietuvių vežimas atrodė simboliu gyvybės, meilės ir vilties ir buvo didelis kontrastas suliginus su kitų valstijų vežimais, ypač lenkų, kuris nė kuo nesiskyrė nuo paprasto cirkuose vartojamo vežimo, prisvadinto numalevotų merginų.

Pažvelgus tos dienos iškilnės programa sujūdina lietuvišką širdį, tarsi tai būtų buvę vien lietuvių apvaikšciojimas, o visų kitų tautų dalyvavimas tai tik pridėklas, nes generaliam programme tesiranda vien lietuvių programos, susidedantis iš tautiškų dainų ir žaislių, o kitos tautos tik paminėtos kad apvaikšciojime dalyvauja. (Su šiuo aprašymu siunčiame ir programą).

Lietuvių programą išpildė Baltimores lietuvių choras po vadovystę p. J. Čižausko. Programą pradėta pusė po penkių su "Lietuva Tėvynė Musų." Tuo pat laiku prasidėjo programų pildymas ir keliose kitose vietose. Lietuviams paskirta vieta viduryj ties "Daughters of America Revolution" namais. Vienoj pusėj, ties "Pan-American Union" namais Amerikos valdžios surengta dailus programos iš dainų ir kitokių pavairininių. K toje pusėje, ties "Raudonojo Kryžiaus" namais irgi surengta milžiniškas spektaklis,

choras iš kelių šimtų balsų akompanijuojant orkestrai iš keliasdešimts instrumentų. Biskj toliaus, ties "State, War and Navy" namais surengė perstatymą keletas susidėjusių dailės draugijų. Lietuviai jų viduryje. Lietuvių choras vos iš penkesdešimts žmonių ir orkestra vos iš dešimts žmonių, rodos, nekoki įspudį galėjo padaryti, kuomet iš šalių tokie milžiniški perstatymai, bet tik tas tikrai supras visą įspudį, kurs tą viską matė. Žmonės su ypatingu žingeidumu rinkosi apie lietuvius ir su nepaprastu žingeidumu klausė dainų ir tēmijo žaislus gerėdamiesi jų ypatybėmis.

Prie lietuviams paskirtos vietos minia kas kurt didėjo ir už kelių minučių ties Raudonojo Kryžiaus ir "Pan-American Union" liko kuone vien orkestros ir chorai-žmonės susispietė lietuvių dainų paklausti ir žaislų pamatyti.

Lietuvių pasirodymas nusisekė kuopuikiausia, tokių pasekmių nekuomet nesitikėta ypač kad į tokį trumpą laiką teturėta priirengti. Truksta žodžių kad tinkamai išreikšti pagirimą Baltimores jaunimui, nes jų pastangos ir pasiryžimas apvainikavo lietuvių pasirodymą greta nepriklausomų tautų. Amerikos lietuvių visuomenė jau daug kartų yra girdėjus apie p. J. Čižausko pasirodymą ir daug kartų girdėjo jį patį dainuojant ir taipgi jo priirengtąjį chorą, todėl užtenka paminėti, kad jisai priirengė Baltimores chorą ir po jo vadovystę programos buvo išpildytas.

Apie lietuvių pasisekimą daug rašė vietiniai laikraščiai; štai ištrauka iš the Washington Post: „lietuvių choro dainos džiugino didelę minią“. „Šaukimas prie laisvės“ buvo atliktas per lietuvių chorą iš Baltimores prierytinės pusės Daughters of American Revolution namų. Choras susideda iš apie keturesdešimts vyrų ir mergaičių ir turi nepaprastai gerų (excellent) dainuojančių balsų; choru dirigavo J. Čižauskas.

Dainų rinkinys inėmė „Lietuva Tėvynė Musų“ lietuvių tautiškas himnas, ir eilę liaudies dainų. Liaudies šokiai buvo lygiai palinksminti ir Baltimorėčiai džiugino didelę minią, nepaisant kontra atrakcijos čia pat ties Pan-American Union in Raudonojo Kryžiaus namais: Dalyvavusieji buvo pasipuošę daug spalviais ir iškilmingais (colourful and elaborate) tautiškais rubais“.

Reikia pažymėti, kad, jokia kita tauta atskiro aprašymo negavo. Taipgi pažymėtina, kad visa savaitė prieš parodą vietiniai laikraščiai daug rašė apie šią iškilnę, visuomet nemažai vietos didesnių pastangų iš lietuvių pusės.

Užsibaigus įvairiems perstatymams, rengtasi prie svarbiausios generalio programo dalies-maršavimas—istoriška Pennsylvania Avenue, nuo Izdo Departamento iki Kapitoliūso, lygiai vieną anglišką mylę tolimo. Penkiolika minučių iki septynių jau visi vežimai stovėjo eilėje ir tuoj ilga procesija pasijūdino iš vietos. Vežimai buvo sustabdyti diplomatinėje tvarkoje-palei tų valstijų užimamą poziciją tautų šeimynoje. Pirmasai vežimas reprezentavo taiką, po jo sekė Prancūzija. Tos tvarkos laikantis Lietuvai reikėjo būti paskutiniai, nes dar Suvienytų Valstijų nepripažinta kaip nepriklausoma valstija, bet kaž kaip pasitaikė, kad Lietuvos užpakalyje ėjo Gekija ir Suvienytos Valstijos. Pirmas Lietuvos ėjo Čeko-Slovakija ir Finliandija.

Lietuvos vežimas azuolo lapų vainikais išpuostas atrodė puikiai; mergaičių dailumas ir jų rimtas ir išdidus užsilaikymas visu keliu publikoje iššaukė gausų delnų plojimą. Priešakyje Lietuvos vežimo du raiteliai nešė Lietuvos ir S. V. vėliavas; Suvienytų Valstijų vėliavą nešė S. V. kareivis, o Lietuvos vėliavą nešė kareivis apsitaisęs senoviškais šarvais. Paskui vėliavų jojo keturi apsisarvuoję vyčiai su ragtinėmis rankose. Paskui vežimo ėjo choristai po tris į eilę sustoję-mergaitės pirma, o vaikinai paskui. Einant ties kapitoliūmu, kur buvo surengta "Reviewing stand", kuria, me radosi S. V. Vice-Prezidentas, Marshall

Senator ir žemesniojo Buto delegacijos, ir po du atstovų nuo kiekvienos nepriklausomos tautos, pasveikintą lietuvius truksmingų delnų plojimu. Minėtame "reviewing stand" turėjo būti ir Lietuvos du representantai, bet kadangi Dr. J. Bielskis priirengė lietuvių skyrių ir laike maršavimo turėjo jį tvarkyti, todėl tik vienas gerb. M. J. Vinikas-tebuvo kitų valstijų atstovų tarpe.

Parodai užsibaigus, ties kapitoliūmu prasidėjo įvairūs spektakliai. Vienas iš svarbiausių ir kuris mumis apeina tai "Žengimas Prie Laisvės". Iš kapitoliūso išėjo Laisvė su žibintuvu rankose, iš apačios trepu pradėjo žengti prie Laisvės šešios tautos-Finliandija, Lietuva, Jugoslavija, Čechoslovakija ir Lenkija. Kiekvieną tautą reprezentavo penkios tam tikrais rubais pasipuošusios mergaitės, kiekvieno burelio priešakyje nešė tos tautos vėliavą, kurią jos reprezentavo. Pasiėkus joms triapų viršų Laisvė įvedė jas į kapitoliūmą, o vėliaus jau visos kartu išėjo iš kapitoliūso dalyvauti tam tikrame spektaklyje, kur įvairiai plevesuota visų penkių iš numirusių prisikėlusiu tautų vėliavos.

Gauštinai.

GELBĖKIMĖ LIETUVA!

TAUTIŠKŲ REIKALŲ FONDAS.

Iš. Dr. "No 29 pagarsinta	£311 16 5½
Už Vieš. Šird. ženk. Glasgove	0 10 0
Auka Bielkus	0 5 0
Glasg. vėliava per K. A. S.	0 1 6
Už vėliavas per J. V-tį	0 16 0
" knygutes "	0 14 9
Tautiš. vėl per "	0 4 6
Lietuvos žemlap. "	did. 0 17 6
" " " " mažų	0 1 3
" 4 d. Rugsjučio Glasgove	
Už lietuviškas vėliavas	3 18 0
" knygutes anglų kalboj	1 8 6
" Lietuvos žemlapius	1 4 2
" tautiškus ženklelius	1 16 0
" Viešp. Šird. ženklelius	2 3 9
" " " " iš Shotts	0 2 6
Viso	£335 16 5½

IR VEL NAGINES SUAUTAIS.

Amerikos lietuviai "socialistai" ir bolševikai, jų laikraščiai ir draugijos pradėjo didžiausią savytarpinę karę, panaudodami užnuodytus gazus, raugintų kopustų bombas ir tt.

NAUJA KNYGUTĖ.

Išėjo nauja knygutė anglų kalboj apie bolševikus Lietuvoj, uzvardinta: **The Bolshevik in Lithuania**. Kaina 3d. Labai dailiai sustatyta knygutė, verta kuodidžiausio praplatinimo. Netrukus bus išleista antra laida, padidinta knygutė **Unhappy Country of Lithuania**. Reikalaukit spaustuveje ir pas agentus.

Sekanczias Knygas Angliškų Kalboj Apie Lietuvizkus Reikalus Galima Gauti „Išzeivių Draugo“ Spaustuveje Ir Pas Agentus:

1. **Unhappy Country of Lithuania.** 1 d. (Nelaimingoji Lietuvos šalis.)
2. **Lithuania under the heel of Germany,** by Čiapinskis. 3 d. (Lietuva po vokišku jungu.)
3. **The Jewish and Polish Questions in Lithuania,** by Vigantas 3 d. (Žydų ir lenkų klausimas Lietuvoje.)
4. **The Claims of Lithuania** 1 d. (Lietuvos reikalavimai.)
5. **The History of the Lithuanian Nation and its present national aspirations,** by kun. Jaaitis. 5 sh. (Lietuvių tautos istorija ir tautiški pageidavimai; dikta knyga su alytais.)

Kaina visų tų knygų be persiuntimo. Persiuntimui krasa reikia pridėti (imant po 1 ekzempliori) ¼ d. už mažas ir 3 d. už didelę knygą. Imant daugiau ekzemplorių-persiuntimas uždėtas.

SAJUNGOS C-tro Ko-to Val. Adresai:

Pirm.: V. Miliunas, 45. AUCHINRAITH Rd. BLANTYRE.
Vice-pirmin' K. Jauga, 80 Main Str., BELLSHILL.
Kasierius: kun. J. Norbutas, MOSSEND.
Raštininkas: J. Vencius, 281 Eglinton Str., S. S. GLASGOW.
Administratorius ir finansu rašt. J. Valaitis, 281 Eglinton Str., S. S. GLASGOW.
Revizorius: Ad. Sakalas, 42 New Orbiston, Bellshill.

Pranešu giminiams ir pažinstamiems, jog sulig gauto mano laiško iš Lietuvos, mano tėvelis tretį metai miręs, brolis Juozapas vokiečiams ateinant pabėgo ir nežinia kur randasi, sesuo Marijona iš išgascio palięgo; rašo brolis Povilas.

Nuliudės A. Leliena,

4 Tobago str.,
Greenock.

Pajieškau savo švogerio Jono Andriukaičio, pirmiau gyvendavo Shottse, keli metai buvo Widness; turiu svarbų reikalą. Atsiskaukti ant adreso:

M. Pitkauskienė,
Belgley's Land,
Springhill Rd., Shotts,
Scotland.

LIETUVIŲ ATSTOVYBĖ LONDONE.

Rašant kokius nors reikalus į Lietuvų Atstovybę, kreipkitės šiuo adresu:

The Lithuanian Delegation
of the State of Lithuania
21 De Vere Gardens,
Kensington,
London, W. 8.

"IŠEIVIŲ DRAUGAS"

Savaistraštis išeina šeštadieniais. Tarnauja lietuviams-iseiviams gyvenantiems Didž. Britanijoje. Taipina įvairias žinias iš lietuvių visuomenės ir tarnauja Lietuvos reikalams.

KAINA JO VISUR TA PATI:

Metams 9 šilingai (£2-25 c.)
Pusm. 5 šilingai
3 mėn. 2 šil. 6 pensai.

Siųsdami laiškus ir pinigus, užrašykite:

"IŠEIVIŲ DRAUGAS"

281 Eglinton Str. Glasgow, S. S.
Scotland

DIDŽIAUSIA ir SENIAUSIA LIETUVIŲ ISTAIGA VISŲ BRITANIJŲ.

Varpas L^{td} DRAUGOVĖ.

Krautuvė visokių valgomų ir šiaip kitokių daiktų.

DRAPANŲ KRAUTUVĖ:

Vyriškų ir moteriškų aprėdalu. Dirbtuvė moteriškų rubų pagal naujausios mados, kiekvienai pritaikinta.

WHOLESALE ŠTORAS.

Perkupčiams arba j kitas kriautuves parduodama daug pigiaus. Kas ką nori gauti ar dažinoti mel-džiame kreiptis ant žemiau padėto adre-
100

VARPAS L^{td}

104-116 Main Street,
Bellshill, Lanarkshire

Printed and Published by LITHUANIAN ST. JOSEPH'S SOCIETY at 281A Eglinton Str., Glasgow S. S. SATURDAY 9 AUGUST 1919 m.